

Zespół Szkół w Sokolowie Młp.

Katalog dostosowań wymagań edukacyjnych, warunków nauki do możliwości psychofizycznych ucznia i jego potrzeb oraz sposoby indywidualizacji pracy na zajęciach

A) W zakresie przedmiotów ogólnokształcących (A.1. – A.11.)

B) W zakresie przedmiotów zawodowych (B.1. – B.11.)

A.1. Dostosowania dla ucznia niesłyszącego lub słabosłyszącego:

- posadzenie ucznia w takim miejscu, które zapewni dobry odbiór informacji zapisanych na tablicy, jak również korzystanie z pomocy innych uczniów (niekoniecznie pierwsza ławka);
- stworzenie optymalnych warunków odbioru mowy w klasie szkolnej;
- mówienie do ucznia w sposób wyraźny, używanie normalnego głosu i intonacji;
- zadbanie o spokój i ciszę w klasie;
- w czasie lekcji wskazane jest używanie, jak najczęściej, pomocy wizualnych i tablicy;
- wyjaśnianie pojęć nieznanymi, abstrakcyjnymi;
- stopniowanie trudności i wydłużanie czasu pracy;
- pomoc w analizie treści tekstów, ukierunkowana praca z tekstem (zwrócenie uwagi na związki przyczynowo – skutkowe i czasowo – przestrzenne);
- pomoc w dokonywaniu interpretacji treści;
- pomoc w formułowaniu odpowiedzi, przygotowanie planu wypowiedzi ułożonego w formie pytań;
- pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału;
- sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału;
- powtarzanie kluczowych informacji z lekcji;
- podczas zapoznawania ucznia z nowym materiałem należy stosować pomoce pozwalające na odbiór treści jak największą liczbą kanałów percepcyjnych (wzrokowy, słuchowy, kinestetyczny, kinetyczny);
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań;
- przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu;
- szczególnie doceniać aktywność ucznia, jego wkład pracy, a także stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

A.2. Dostosowania dla ucznia z zespołem Aspergera:

- dostosowanie wymagań do możliwości percepcyjnych ucznia;
- formułowanie krótkich, prostych poleceń;
- w związku z trudnościami w generalizowaniu i uogólnianiu – unikanie metafor, skrótów myślowych, dokładne i precyzyjne formułowanie oczekiwań i ocen;
- zwracanie uwagi na potrzebę dodatkowego objaśnienia pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych, przysłów i upewnianie się, czy uczeń dobrze zrozumiał ich znaczenie;
- ćwiczenie umiejętności rozumienia tekstu czytanego;
- pomoc w dokonywaniu selekcji materiału;
- wydłużenie czasu pracy;
- powtarzanie poleceń/zapisywanie na tablicy (lub w zeszytach);
- zapewnienie miejsca w klasie, które umożliwi monitorowanie i wspieranie w wykonywaniu poleceń nauczyciela;
- dbanie o atmosferę spokojnej pracy;
- korygowanie niewłaściwych społecznie i kulturowo zachowań poprzez wprowadzenie jasnych zasad;
- dbanie o integrację ucznia z grupą rówieśniczą, angażowanie w wydarzenia klasowe i szkolne, unikanie jakichkolwiek form izolowania ucznia od innych, zachęcanie do podejmowania pracy w grupie;
- ocenianie prac ucznia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno – pedagogicznej (dostosowanie kryteriów w związku ze stwierdzoną dysleksją i dysgrafią);
- uwzględnianie, że uczeń z zespołem Aspergera ma ograniczoną podzielność uwagi – formułowanie jednego zadania do wykonania;
- stosowanie pozytywnych wzmocnień i zachęt niż systemu kar.

A.3. Dostosowania dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego oraz zindywidualizowanej ścieżki kształcenia:

- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, wynikających z absencji chorobowej – w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych;
- aktywizowanie klasy do pomocy uczniowi;
- uwzględnianie w procesie dydaktycznym zmiennego samopoczucia i sprawności psychofizycznej ucznia;
- stosowanie wzmocnień pozytywnych (pochwały, nagradzania);
- stwarzanie atmosfery akceptacji i życzliwości;
- wspieranie i umożliwianie uczniowi nawiązywania kontaktów społecznych;

- uwrażliwienie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego;
- przy ocenianiu należy oddzielać te obszary i umiejętności, w których mogą występować zaburzenia spowodowane ubocznym działaniem leków;
- w okresie zaostrzenia choroby nie obciążać ucznia dodatkowymi stresami (testami, klasówkami), zmniejszać stopień trudności zadań; wiadomości sprawdzać raczej w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia.

A.4. Dostosowania dla ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się (dysgrafia, dysortografia, dysleksja, dyskalkulia):

- wydłużanie czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów;
- ocenianie prac pisemnych pod kątem wartości merytorycznej, znajomości problemu, a nie poprawności ortograficznej;
- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań należy rozłożyć w czasie – uwzględniać trudności w rozumieniu treści;
- w przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, ewentualne pisanie literami drukowanymi;
- przy sprawdzaniu pojęć i definicji – należy stosować pytania dodatkowe
- ograniczanie czytania na forum klasy;
- umożliwienie pracy ze słownikiem ortograficznym;
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych;
- nieocenianie prac pisemnych pod kątem ortografii, ale zaznaczanie błędów i zachęcanie ucznia do samodzielnej pracy nad ich poprawą;
- uwzględnianie pomyłek związane z orientacją przestrzenną (mapy, wykresy, bryły);
- w przypadku dyskalkulii ocenianie przede wszystkim toku rozumowania, a nie tylko technicznej strony liczenia;
- w przypadku dysgrafii nie należy oceniać estetyki pisma.

A.5. Dostosowania dla ucznia znajdującego się w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej:

- umożliwienie zaliczania zaległego materiału w późniejszym terminie;
- rozłożenie zaliczanego materiału na mniejsze partie;
- nauczyciel może odpytać ucznia na osobności, a nie przy całej klasie, nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydząć, nie mobilizować stwierdzeniami „jak się postarasz, to będzie lepiej”;

- nie zadawać do domu obszernych partii materiału do opanowania;
- zadbanie o rozwój sfery emocjonalnej ucznia;
- stosowanie polisensorycznych metod nauczania;
- stosowanie wzmocnień pozytywnych;
- pozwalanie na pracę we własnym tempie;
- okresowe wydłużanie czasu potrzebnego na pisanie sprawdzianów i kartkówek;
- indywidualizowanie pracy lekcyjnej;
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji;
- korzystanie z gotowych pomocy dydaktycznych;
- wspieranie w sytuacjach trudności z koncentracją uwagi;
- wydawanie krótkich poleceń;
- zadawanie pytań pomocniczych;
- udzielanie pomocy w selekcji materiału do nauki;
- nie zadawanie uczniowi dużych fragmentów tekstów do czytania i opracowania, a jedynie wyznaczenie pewnych ich fragmentów;
- w czasie lekcji upewnianie się, czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,
- upewnianie się czy uczeń dokończył rozpoczęte na lekcji zadanie i zanotował zadanie domowe.

A.6. Dostosowania dla ucznia z chorobą przewlekłą:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego;
- pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności;
- budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych;
- przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi;
- traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy;
- uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego;
- uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów;
- motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi;
- rozwijanie zainteresowań, samodzielności;
- dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów;
- motywowanie do aktywności;
- umożliwienie korzystania przez ucznia na lekcji ze sprzętu medycznego i leków zgodnie z zaleceniem lekarza;
- dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z wymogami lekarza (blisko drzwi lub nauczyciela);

- w przypadku dłuższej nieobecności umożliwienie zaliczenia materiału w dodatkowych terminach;
- stosowanie metod uspołeczniania (informacje o danej chorobie);
- unikanie gwałtownych zmian w codziennych czynnościach;
- uwzględnianie w procesie dydaktycznym zmiennego samopoczucia i sprawności psychofizycznej ucznia;
- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, wynikających z absencji chorobowej – w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych;
- uwrażliwienie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego;
- przy ocenianiu należy oddzielać te obszary i umiejętności, w których mogą występować zaburzenia spowodowane ubocznym działaniem leków;
- w okresie zaostrzenia choroby nie obciążać ucznia dodatkowymi stresami (testami, klasówkami), zmniejszać stopień trudności zadań; wiadomości sprawdzać raczej w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia.

A.7. Dostosowania dla ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji:

- unikanie uwag krytycznych – zwłaszcza na forum klasy;
- pomoc w odbudowaniu u ucznia poczucia większej sprawczości, samodzielności, bycia bardziej efektywnym w sytuacjach wymagających większej aktywności poznawczej;
- gratyfikowanie i docenianie wykazywanej przez ucznia obowiązkowości, prawidłowej postawy szkolnej;
- wskazywanie na osiągnięte sukcesów;
- dostrzeganie mocnych stron ucznia;
- nagradzanie wkładu pracy a nie tylko efektów;
- mobilizowanie do kończenia rozpoczętej pracy;
- minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy i umiejętności;
- ograniczenie liczby zadań na sprawdzianach lub przydzielenie większej ilości czasu na ich wykonanie;
- zmniejszenie prac domowych;
- częste utrwalanie nowych treści;
- pozostawienie większej ilości czasu na utrwalenie materiału;
- dawanie więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi i na wykonanie wyznaczonych zadań;
- kierowanie odpowiedziami ucznia poprzez pomocnicze pytania;
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności;

- podawanie poleceń w prostszej formie, unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu;
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych;
- wyrabianie samodzielności myślenia i działania;
- pobudzanie do myślenia i tworzenia wielu różnych rozwiązań.

A.8. Dostosowania dla ucznia mającego wolne tempo pracy oraz trudności w koncentracji uwagi:

- ograniczenie liczby zadań na sprawdzianach lub przydzielanie większej ilości czasu na ich wykonanie;
- zmniejszenie prac domowych z zachowaniem realizacji treści podstawy programowej;
- pozostawienie większej ilości czasu na utrwalenie materiału;
- dawanie więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi i na wykonanie wyznaczonych zadań;
- kierowanie odpowiedziami ucznia poprzez pomocnicze pytania;
- podawanie polecenia w prostszej formie;
- unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć;
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu;
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności;
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych;
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- wyrabianie samodzielności myślenia i działania;
- pobudzanie do myślenia i tworzenia wielu różnych rozwiązań;
- zwracanie uwagi na potrzebę dodatkowego objaśniania pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych, przysłów i upewnianie się, czy uczeń dobrze zrozumiał ich znaczenie;
- ocenianie prac ucznia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej (dostosowanie kryteriów w związku ze stwierdzoną dysleksją i dysgrafią);
- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych;
- pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału;
- sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału, powtarzanie kluczowych informacji z lekcji.

A.9. Dostosowania dla ucznia z zaniedbaniami środowiskowymi związanymi z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny:

- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce: w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych;
- sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału;
- powtarzanie kluczowych informacji z lekcji;
- pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału;
- ocenianie prac ucznia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej (dostosowanie kryteriów w związku ze stwierdzoną dysleksją i dysgrafią);
- przekazywanie wiedzy za pomocą kilku kanałów (np. słuchowego i wzrokowego);
- stopniowanie trudności sytuacji zadaniowych;
- zachęcanie do staranności wykonywanych prac;
- pozytywne motywowanie do pracy nad przezwyciężaniem istniejących trudności;
- stopniowanie sytuacji zadaniowych, aby uczeń mógł odnieść sukces;
- stosowanie wzmocnień pozytywnych;
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości;
- w czasie lekcji upewnianie się, czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń;
- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych, naprowadzanie na prawidłowe rozwiązanie;
- bazowanie na przykładach z życia codziennego;
- częste utrwalanie zdobytej wiedzy i umiejętności;
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania;
- częste chwalenie ucznia indywidualnie i na forum klasy;
- upewnianie się, czy uczeń dokończył rozpoczęte na lekcji zadanie, zanotował zadanie domowe (do czasu wypracowania u niego takiego nawyku).

A.10. Dostosowania dla ucznia cudzoziemca:

- umożliwienie korzystania podczas lekcji ze słownika dwujęzycznego;
- stosowanie języka instrukcji w komunikacji z uczniem cudzoziemcem (krótkie polecenia, np. ułóż, narysuj);
- formułowanie pytań skierowanych w sposób jasny, krótki oraz dostosowany do poziomu znajomości języka polskiego;
- udzielanie informacji zwrotnej podczas lekcji;

- stosowanie bogatego materiału ikonograficznego (zdjęcia, mapy, wykresy, schematy) przy wyjaśnianiu zagadnień tematycznych;
- rozwijanie i doskonalenie sprawności mówienia i pisania;
- monitorowanie pracy ucznia i jego postępów;
- włączanie ucznia cudzoziemca w pracę zespołową i dostosowywanie instrukcji do jego językowych umiejętności;
- akceptowanie każdej formy wypowiedzi świadczącej o zrozumieniu zagadnienia (nawet jednorazową czy błędną gramatycznie);
- gramatykę należy traktować w sposób funkcjonalny;
- w ocenianiu wypowiedzi pisemnych zwrócić uwagę na komunikatywność;
- prace domowe należy dostosować do możliwości językowych ucznia cudzoziemca.

A.11. Dostosowania dla ucznia szczególnie uzdolnionego:

- przygotowywanie dodatkowych, bardziej złożonych, twórczych zadań i ćwiczeń;
- powierzanie odpowiedzialnych ról na forum klasy i szkoły;
- tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji;
- zachęcanie do udziału w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, turniejach itp.
- popularyzowanie osiągnięć pracy ucznia (fotografowanie, opisywanie, archiwizacja, opowiadanie o swojej pasji innym);
- poszerzanie i wzbogacanie wiedzy, stawianie innych celów i zadań;
- motywowanie i wspieranie rozwoju emocjonalno – społecznego;
- poważne i życzliwe traktowanie pomysłów i prac ucznia;
- organizowanie konsultacji i zapraszanie na zajęcia ekspertów spoza szkoły, np. pracowników uczelni wyższych, specjalistów, instruktorów;
- wskazywanie kierunków rozwoju, podjęcie współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci zdolnych;
- stymulowanie samokształcenia, inspirowanie do pracy własnej, np. czytania literatury obcojęzycznej, udziału w projektach i pracach badawczych.

B1. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia z orzeczoną zespołową Aspergera

- Zadawanie krótkich zadań do wykonania, formułowanie krótkich, prostych poleceń oraz precyzyjnych oczekiwań.

- Dzielenie złożonych ćwiczeń projektowych na krótkie etapy realizacyjne zakończone omówieniem i oceną.
- Różnicowanie typu zadań.
- Definiowanie tematów ćwiczeń praktycznych bliskich zainteresowaniom ucznia.
- Dostosowanie liczby bądź zakresu zadań i ćwiczeń, unikanie zadań studyjnych;
- Zapewnienie uczniowi stałego miejsca podczas zajęć, które umożliwi monitorowanie pracy i wsparcie ze strony nauczyciela.
- Eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych).
- Stworzenie schematu pracy – harmonogramu realizacji zadania, planu wykonania poszczególnych części zadania, planu dnia.
- Pomaganie w selekcji materiału.
- Przedstawianie nowych zagadnień w sposób jak najmniej abstrakcyjny, operowanie konkretami.
- Stosowanie modelu edukacji opartego na doświadczeniu.
- Wyjaśnianie pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych, przysłów, poleceń. W związku z trudnościami w generalizowaniu i uogólnianiu – unikanie metafor i skrótów myślowych.
- Używanie wizualnych materiałów poglądowych.
- Powtarzanie poleceń, zapisywanie ich na tablicy i w zeszytach.
- Premiowanie umiejętności doprowadzania podjętych czynności do końca.
- Stosowanie pozytywnych wzmocnień i zachęt (podkreślanie mocnych stron, stosowanie pochwał, „plusów” itp.).
- Pomaganie w nawiązywaniu kontaktów społecznych z rówieśnikami.
- Przy ocenie osiągnięć ucznia uwzględnienie i podkreślenie aktywności, wkładu pracy, stosunku do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość).

B.2. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia z posiadającego orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego

- Niwelowanie zaległości w nauce wynikających z absencji chorobowej poprzez organizowanie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.
- Uwrażliwienie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego w celu wytworzenia pozytywnych relacji w komunikacji pozalekcyjnej.
- Wspieranie ucznia w procesie nawiązywania kontaktów społecznych.
- Uwzględnianie w procesie dydaktycznym zmiennego samopoczucia i sprawności psychofizycznej ucznia.

- Przy ocenianiu selekcjonowanie obszarów i umiejętności, w których mogą występować zaburzenia spowodowane ubocznym działaniem leków.
- W okresach zaostrzenia choroby nie obciążanie ucznia dodatkowymi stresami (testami, klasówkami), redukcja trudności zadań; sprawdzanie wiadomości w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia.

B.3. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia cudzoziemca

- Stosowanie języka instrukcji w komunikacji z uczniem cudzoziemcem (krótkie polecenia, np. ułóż, narysuj).
- Formułowanie krótkich pytań dostosowanych do poziomu znajomości języka polskiego.
- Udzielanie informacji zwrotnej podczas lekcji.
- Przy wyjaśnianiu zagadnień problemowych sięganie po bogaty materiał ikonograficzny (zdjęcia, szkice, rysunki, wykresy, schematy).
- Monitorowanie pracy ucznia i jego postępów.
- Unikanie izolowania ucznia od innych; włączanie go w pracę zespołową.
- Tolerowanie błędów językowych kładąc nacisk na komunikatywność, rozumienie zagadnień kosztem nieścisłości terminologicznej czy błędów gramatycznych.
- W ocenianiu wypowiedzi pisemnych punktowanie komunikatywności.

B.4. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się (dysgrafia, dysortografia, dysleksja, dyskalkulia)

- Wydłużanie czasu na czytanie poleceń, instrukcji, zwłaszcza podczas samodzielnej pracy.
- Kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń; zadawanie dodatkowych pytań by zweryfikować przyswojone przez niego pojęcia i definicje.
- Uwzględnianie wzmożonej męczliwości ucznia i problemów z koncentracją uwagi.
- Uwzględnianie błędów związanych z orientacją przestrzenną (mapy, wykresy, bryły); w podstawach rysunku technicznego, aksonometrii, pracach plastycznych tolerowanie błędów przy wykreślaniu perspektywy i skrótów perspektywicznych.
- Różnicowanie skali wymagań, wydłużanie czasu realizacji ćwiczeń wymagających syntezy skomplikowanych układów kompozycyjnych.
- Dostosowywanie poziomu wymagań w trakcie realizacji ćwiczeń kompozycyjnych na płaszczyźnie.
- Wcześniejsze sygnalizowanie tematyki przyszłych prac plastycznych.
- Ograniczenie zakresu ćwiczeń tak, aby dostosować je do możliwości percepcyjnych ucznia ;
- Dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia.

- Indywidualne ustalenie terminów zaliczenia konkretnych zadań plastycznych.

B.5. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia zdolnego

- Tworzenie sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji np. przygotowywanie dodatkowych, trudniejszych lub bardziej złożonych zadań.
- Wyznaczanie funkcji lidera w zadaniach grupowych.
- Zachęcanie do udziału w konkursach plastycznych, projektowych, warsztatach artystycznych, plenerach, prezentacji prac w formie wystaw na terenie szkoły i w środowisku.
- Popularyzowanie osiągnięć artystycznych ucznia.
- Indywidualizacja procesu kształcenia z uwzględnieniem jego zainteresowań wychodzących poza zakres podstawy programowej danego przedmiotu.
- Organizowanie konsultacji, zapraszanie lub kierowanie na zajęcia ekspertów spoza szkoły, np. wykładowców akademickich, specjalistów, instruktorów, animatorów kultury.
- Wskazywanie kierunków rozwoju, współpracowanie z rodzicami oraz z innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci zdolnych.
- Stymulowanie samokształcenia, inspirowanie do samodzielnego rozwiązywania problemów artystycznych i projektowych, udziału w projektach, pracach badawczych.
- Analizowanie i korekta dodatkowych prac wykonywanych w domu, ewentualne konsultacje z nauczycielem, poza zajęciami wyznaczonymi w planie.
- Rozwijanie umiejętności profesjonalnej prezentacji własnych poglądów i dokonań twórczych.

B.6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia niesłyszącego lub słabosłyszącego

- Wskazanie uczniowi miejsca w pracowni ułatwiającego mu optymalny odbiór treści zapisanych na tablicy, jak również korzystania z pomocy innych uczniów
- Stworzenie optymalnych warunków odbioru mowy w sali szkolnej
- Mówienie do ucznia w sposób wyraźny, używanie normalnego głosu i intonacji.
- W trakcie komunikowania się z uczniem niedosłyszącym, kierowanie się w jego stronę
- Stałe upewnianie się, czy polecenia kierowane do klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego.
- Dbanie o spokój i ciszę w klasie.
- Umożliwianie uczniowi odwracania się w kierunku kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi (czytanie z ust, słuchanie uchem lepiej słyszącym).
- W trakcie wyjaśniania nowych, abstrakcyjnych pojęć kontrolowanie poziomu poprawności ich rozumienia.

- Stopniowanie trudności i wydłużanie czasu pracy.
- Powtarzanie kluczowych informacji z lekcji i kontrola poziom poprawności ich rozumienia.
- Podczas zapoznawania ucznia z nowym materiałem sięganie, po pomoce pozwalające na odbiór treści jak największą liczbą kanałów percepcyjnych (wzrokowy, słuchowy, kinestetyczny, kinetyczny).
- Podczas realizacji ćwiczeń interpretacyjnych, ćwiczeń na hasło wsparcie podczas interpretacji treści.
- Aktywizowanie ucznia poprzez zadawanie prostych pytań, pobudzanie jego lepszej koncentracji by ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu.
- Przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu.

B.7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji, niedostosowanego społecznie lub zagrożonego niedostosowaniem społecznym

- Wyznaczanie jasnych kryteriów norm zachowań i ich konsekwencji.
- Przy ocenie osiągnięć ucznia podkreślenie aktywności i wkładu pracy, stosunku do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość), sukcesów, podkreślanie mocnych stron ucznia.
- Premiowanie umiejętności doprowadzania podjętych czynności do końca.
- Motywowanie do działania przez wskazywanie jego predyspozycji i osiągnięć w danej specjalności artystycznej.
- Minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy i umiejętności.
- Częste utrwalanie nowych treści.
- Wydłużenie czasu przeznaczonego na utrwalenie materiału.
- Dawanie więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi i na wykonanie wyznaczonych zadań.
- Omawianie niewielkich partii materiału, o mniejszym stopniu trudności, kierowanie odpowiedziami ucznia poprzez pomocnicze pytania.
- Formułowanie poleceń w prostszej formie, unikanie trudnych czy abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretnego przykładu.
- Formułowanie krótkich, prostych poleceń oraz precyzyjnych oczekiwań.
- Wyrabianie samodzielności myślenia i działania, prowadzące do określonego celu.
- dostosowanie zakresu ćwiczeń plastycznych i projektowych zgodnie z możliwościami psychofizycznymi ucznia (technika, warsztat, złożoność problemu);
- Indywidualne ustalenie terminów zaliczenia konkretnych zadań plastycznych
- Dostosowanie formy wypowiedzi nauczyciela podczas korekt i dyskusji z uczniem do jego stanu emocjonalnego.
- Wspieranie w nawiązywaniu kontaktów społecznych z rówieśnikami.

- Ukierunkowanie aktywności ucznia poprzez stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, wzmacnianie poczucia własnej wartości, samooceny odpowiedzialności za własne działania.
- Modyfikowanie wzorów zachowań, wskazywanie alternatywnych, adekwatnych do wymagań konkretnych sytuacji wychowawczych.
- Promowanie zdrowego stylu życia (profilaktyka uzależnień).
- Włączenie uczniów niedostosowanych do zajęć z zakresu strategii radzenia sobie ze stresem, treningów zastępowania agresji, treningów umiejętności społecznych; uczenia się samokontroli.
- Motywowanie ucznia do doskonalenia warsztatu plastycznego, systematycznej pracy.
- Indywidualizowanie pracy lekcyjnej.
- Nagradzanie ucznia pochwałami w kontakcie interpersonalnym i na forum klasy
- Uczenie planowania działań, rozwijania umiejętności, pokonywania trudności.
- Włączanie ucznia do rywalizacji w tych obszarach artystycznych, w których ma szanse na sukces.
- Włączanie ucznia w realizację grupowych działań artystycznych; wyznaczanie mu konkretnych zadań w ramach projektu; zachęcanie i chwalenie zaangażowania.
- Wskazywanie pozytywnych wzorów osobowych, autorytetów artystycznych.
- Dostosowanie korekt do możliwości psychofizycznych ucznia.

B.8. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia w sytuacji kryzysowej, traumatycznej

- Ustalenie indywidualnych terminów zaliczenia konkretnych zadań plastycznych
- Rezygnacja z zadawanych do domu dodatkowych ćwiczeń plastycznych i projektowych.
- Zgoda na pracę we własnym tempie.
- Dostosowanie poziomu wymagań lub ograniczenie zakresu ćwiczeń plastycznych, projektowych do możliwości psychofizycznych ucznia
- Zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji.
- Pobudzanie koncentracji uwagi ucznia.
- Formułowanie krótkich, prostych poleceń oraz precyzyjnych oczekiwań.
- Zadawanie pytań pomocniczych.
- W czasie lekcji upewnianie się, czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń.
- Motywowanie go do działania przez wskazywanie jego predyspozycji i osiągnięć w danej specjalności artystycznej.

B.9. Dostosowanie wymagań dla uczniów z wolnym tempem pracy i mającego trudności w koncentracji uwagi

- Zmniejszenie liczby prac domowych z zachowaniem realizacji treści podstawy programowej.
- Podział złożonych realizacji projektowych na krótkie etapy realizacyjne, ocena po ich ukończeniu.
- Dawanie więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi i na wykonanie wyznaczonych zadań.
- Kierowanie odpowiedziami ucznia poprzez pomocnicze pytania.
- Podawanie poleceń w prostej, lakonicznej formie.
- Częste odwoływanie się do konkretnego przykładu.
- Stałe kontrolowanie poziomu koncentracji ucznia.
- Unikanie pytań problemowych, przekrojowych.
- Powtarzanie kluczowych informacji z lekcji.

B.10. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia z chorobą przewlekłą

- Przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego rówieśnika, stosowanie metod uspołeczniania (informacje o danej chorobie), uwrażliwianie uczniów na potrzeby i przeżycia dziecka chorego;
- Uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów.
- Umożliwienie korzystania przez ucznia na lekcji ze sprzętu medycznego i leków zgodnie z zaleceniem lekarza.
- Dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z wymogami lekarza (blisko drzwi lub nauczyciela).
- Motywowanie dziecka chorego do kontaktów i współdziałania z innymi.
- W przypadku dłuższej nieobecności indywidualne ustalenie terminów zaliczenia konkretnych zadań plastycznych.
- W zależności od rodzaju niesprawności (choroby) - unikanie gwałtownych zmian w codziennych czynnościach.
- Ograniczenie zakresu ćwiczeń praktycznych, dostosowanie ich do możliwości motorycznych i percepcyjnych ucznia.
- Dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia.
- Uwzględnianie w procesie dydaktycznym zmiennego samopoczucia i sprawności psychofizycznej ucznia.
- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, wynikających z absencji chorobowej – w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych
- przy ocenianiu należy oddzielać te obszary i umiejętności, w których mogą występować zaburzenia spowodowane ubocznym działaniem leków

- w okresie zaostrzenia choroby nie obciążać ucznia dodatkowymi stresami (testami, klasówkami), zmniejszać stopień trudności zadań; wiadomości sprawdzać raczej w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia

B. 11. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla ucznia zaniedbanego środowiskowo

- Pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.
- Pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału.
- Sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału;
- Powtarzanie kluczowych informacji z lekcji.
- W razie potrzeby - umożliwienie uczniowi pracy w szkolnych pracowniach poza obowiązującymi godzinami lekcyjnymi pod opieką nauczyciela